

Webinar van Connect2Grow > *Connect2Fathers* – 6 september 2021 ondersteunende tekst

Versie 10-09-2021

Vaderschap - Connect2Fathers, in de context van sociale Verloskunde en Geboortezorg en het project Connect2Grow¹.

(Afd. Gynaecologie en Neonatologie - Moeder & Kind Centrum

Erasmus MC Sophia Kinderziekenhuis - Rotterdam)

Vaderschap in ontwikkeling (VIO-workshop/training/coaching²) - Daddycation³, anno 2021

Spreker:

Bob de Raadt – Medisch Maatschappelijk Werker (afd. PSZ-KJPP⁴ voor de medische specialismes, afdelingen Gynaecologie en Neonatologie Erasmus MC Sophia Rotterdam), methodisch ouderbegeleider en contextueel hulpverlener. Gastdocent bij de Erasmus MC Academie. Recensent bij *Vakblad Vroeg* en *Vakblad Sociaal Werk*; publicist⁵. Lid van C2G. Email: b.deraadt@erasmusmc.nl; bobderaadt@live.nl; website: www.bobderaadt.nl

Inhoudsopgave:

1. Indeling webinar
2. Citaten
3. Methodische benaderingen
 - 3.1 methodische ouderbegeleiding
 - 3.2 psychosociale stressreductie
 - 3.3 contextuele benadering
 - 3.4 narratieve counseling
 - 3.5 Betty Neuman Systems Model
4. Persoonlijke verhalen
5. Aanbevelingen
6. Conclusie
7. Projecten vaders/vaderschap
8. Literatuur – documentatie
9. Bijlage: *Een band opbouwen met je baby: zo doe je dat! 14 Tips voor vaders.*

1. Indeling van deze Webinar:

- Inleiding tot het thema: hoe is ‘Vaderschap in ontwikkeling’ ontstaan: recente publicaties over vaderschap (Koerselman, 2020; Mol, 2021), door vaders zelf (Van der Leij, 2020; Van Tilburg, 2020; Jonkers, 2020; De Raadt, 2018) en intensievere

¹ Connect2Grow is een project van de Gemeente Rotterdam en het Erasmus MC (Volwassenenpsychiatrie, Verloskunde en Psychosociale Zorg). Doel is het verbeteren en optimaliseren van de ouder-kind hechting (moeder én vader). Benadering is outreachend (huisbezoek), poliklinisch en klinisch.

² VIO-coaching is een coachingsaanbod aan (aanstaande) vaders. Contact opnemen via bobderaadt@live.nl

³ Met dank aan Stephan van der Leij, die deze benaming bedacht en beschreven heeft. Zie literatuurlijst en brontekst (De Raadt, 2021).

⁴ Psychosociale Zorg – Afd. Kinder- & Jeugdpsychiatrie en Psychologie – Erasmus MC Sophia, Rotterdam. In het MKC-team zitten de volgende specialismes: Medisch-Pedagogische Hulpverlening, Geestelijke Verzorging, Psychologie en Medisch Maatschappelijk Werk.

⁵ Publicatie-overzicht staat op website: www.bobderaadt.nl

gesprekken met (aanstaande) vaders in de zwangerschapsperiode, rondom de opname bevalling en na de bevalling⁶, zeker in de periode als het kind op de afdeling Neonatologie is opgenomen (De Raadt, 2021).

- Focus op de (aanstaande) vader: tijdens de zwangerschap (bevallingsplan, vragenlijst), rondom de bevalling en na de bevalling (postpartum). Waarom deze focus?
- Risicofactoren & krachtbronnen inventariseren en benoemen (m.n. vadergericht)
- Verschillende domeinen benoemen: fysiek, psychisch, sociaal-maatschappelijk, relationeel, financieel en spiritualiteit/zingeving.
- Aandachtspunten en gespreksonderwerpen: vaderschap in ontwikkeling, vanuit methodische ouderbegeleiding, narratieve counseling en contextuele benadering.
- Persoonlijke verhalen verzamelen; interviews met vaders; ervaringsverhalen: Jurian, Hans (vader van een overleden kind/baby (thema: rouw en verlies) e.a.. Zie op: www.bobderaadt.nl/vaderschap
- Aanbevelingen:
- Conclusie
- Literatuur – documentatie.

2. Citaten:

“Wat zou succes zijn?” vroeg de jongen. ‘Liefhebben’, zei de mol.⁷

“Wat wil jij worden als je groot bent?” ‘Lief’, zei de jongen’.

‘Ik bedacht ineens waarom we hier zijn’, fluisterde de jongen. ‘Om liefde te geven’, zei de jongen. ‘En liefde te krijgen’, zei het paard.

‘Onthoud altijd dat je er toe doet, jij bent belangrijk en er wordt van jou gehouden, en jij verrijkt deze wereld zoals niemand anders dat kan’.

Jonathan Sachs vraagt aan jongens van rond de 18 jaar, met een context van emotionele stress, justitie en reclassering: **“Wat voor vader zouden jullie willen zijn? Toen begonnen zij te huilen. Ze zeiden dingen als: “Ik zou geen vader zijn die zich er makkelijk van af maakt, maar ik zou ervoor zorgen dat er regels zijn en als de kinderen me nodig hebben, zal ik er voor hen zijn. Altijd!”** Een verlangen naar vaderschap met commitment, met verantwoordelijkheid(sgevoel).⁸

Andreas Jonker schreef een fascinerend boek: “Vader worden als je er nooit een gehad hebt”⁹.

‘Wanneer je als vader nauw betrokken bent bij de opvoeding, bevordert dit zowel de emotionele, cognitieve als sociale ontwikkeling van het kind’ - Van Tilburg, p34.

⁶ Prénataal-antenataal, perinataal en postnataal

⁷ Uit: *‘De jongen, de mol, de vos en het paard’*, geschreven en getekend door Charlie Mackesy (2020) (KokBoekencentrum Uitg. - Utrecht). Een prachtig en diepzinnig lees-, kijk- en overdenkboek, over eenzaamheid, vriendschap en er zijn voor elkaar.

- Zie boekrecensie: Raadt, B. de (2020) – Boekrecensie: *De jongen, de mol, de vos en het paard* (auteur: Charley Mackesy (2020; Uitg. KokBoeken); in: *Vakblad Sociaal Werk*: Utrecht – BSvL; 2020:6, dec.: 32-33, 4. ISSN 2468-7456.

⁸ Jonathan Sacks (2020) *Moraal. Waarom we haar nodig hebben en hoe we haar kunnen vinden* – Utrecht: KokBoekencentrum Uitgevers; p.85.

Een magnifiek boek, vol hedendaagse filosofische analyses; een rake cultuurbeschuwing, met een verlangen naar een betrokken, verantwoordelijke, presente ‘wij’-cultuur. Een actuele ‘Ich und Du’-geschiedenis, zoals Martin Buber dat beschreven heeft (*Ik en Gij* – Uitg. Bijleveld).

⁹ Jonkers, A. (2020) – *En toen vonden ze mijn vader – Vader worden als je er nooit een hebt gehad* - Amsterdam: De Bezige Bij. Pp 192. ISBN 978 90 031 1431. Aangrijpend en intrigerend verhaal van een aanstaande vader, die op zoek gaat naar het verhaal van zijn niet-gekende vader. Een fascinerende geschiedenis.

‘Ontdek wat je voelt na de geboorte en wat het met jou doet, als vader. Van Tilburg p. 37. En zo herken ik dat ook bij veel vaders op de afdelingen verloskunde en neonatologie: een stralende lach, van innerlijke, vaderlijke trots, ‘heartful’!

“*Wie ben ik als vader?*” (Van der Ley, 2020, p26).

‘Daddycation’, een prachtig woord voor toegewijd vader zijn.

3. Methodische benaderingen:

C2G/MMW: intakes, huisbezoeken, vragenlijsten (ook in relatie met vaders)¹⁰

3.1. Ouderbegeleiding/MMW ^{11, 12}:

Bufferdenken

Alice van der Pas vroeg zich af waarom het opvoeden bij veel ouders goed gaat, ondanks dat er veel omstandigheden tegenzitten. Vaak gaan we uit van risicofactoren en beschermende factoren die de draagkracht en draaglast van ouders bepalen. Een verfijning van dit denken is het buffermodel van de ouderschapstheorie. De buffers vormen het veerkrachtsysteem van ouders.

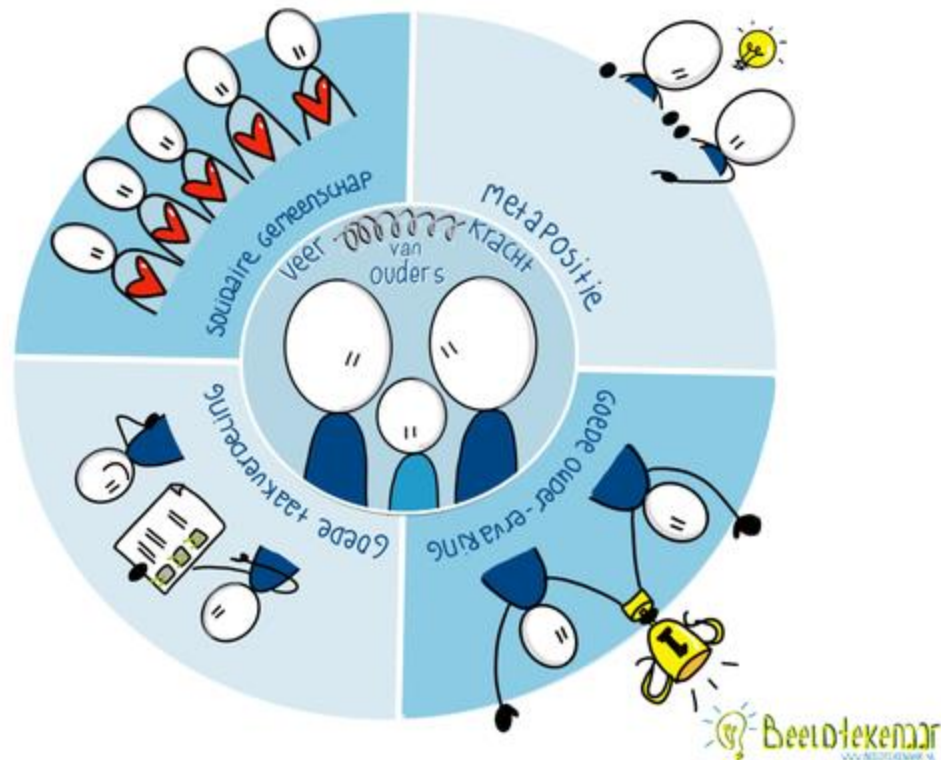
Er zijn vier buffers te onderscheiden:

- **Een solidaire gemeenschap:** Een solidaire gemeenschap is zich bewust van de goede intenties van ouders. Er is oog voor de kwetsbaarheid en complexiteit van het ouderschap. Wanneer ouders worstelen met het ouderschap, zal een solidair netwerk voorzieningen treffen om hen hierbij te ondersteunen.
- **Goede taakverdeling:** Een goede taakverdeling in huis, maar zeker ook met instellingen en voorzieningen buitenshuis is erg belangrijk. Een goed sociaal netwerk is essentieel om een juiste balans te vinden tussen de verschillende rollen die een ouder op zich neemt in de huidige maatschappij en zorgt er tegelijkertijd voor dat de ouder een moment voor zichzelf kan creëren.
- **Metapositie:** Praten over opvoeden zorgt er voor dat ouders even uit de situatie stappen en ‘er boven gaan hangen’. Hierdoor zijn ouders in staat om te reflecteren op het eigen handelen, los van emoties. Dit biedt ouders nieuwe inzichten over de effecten van het eigen gedrag op het kind, waardoor zij beter in staat zijn beslissingen te nemen over het al dan niet aanpassen van eigen (opvoed)vaardigheden.
- **‘Goede ouder’-ervaringen:** Het is belangrijk dat ouders het gevoel kennen dat ze invloed hebben op hun kind en dat ze het goed doen. Een 'goede ouder'-ervaring is niet zozeer het gevoel van trots op het kind, maar vooral ook trots zijn op zichzelf als ouder. Wanneer ouders van zichzelf weten wat zij verwachten en belangrijk vinden, is het voor hen makkelijker eigen successen te herkennen en zichzelf de bevestiging te geven dat ze het juiste doen.

¹⁰ Vragenlijst/checklist ‘betrokken vaderschap’, ontwikkeld door Bob de Raadt (2021). Vragenlijst van C2G: *Template intake C2G, vragen zowel voor zwangere als de (eventuele) partner*. Samengevoegde vragenlijst.

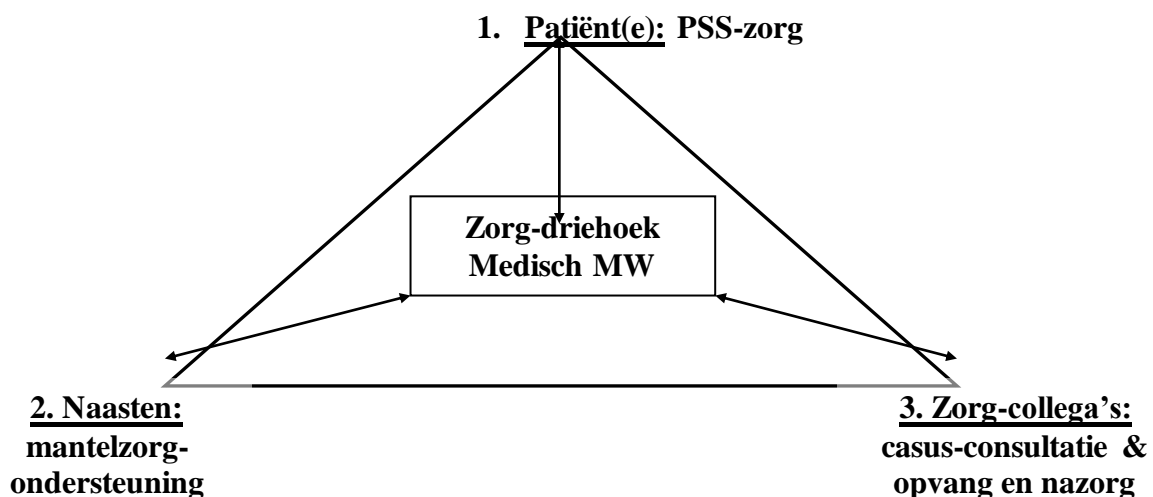
¹¹ <https://www.studeersnel.nl/nl/document/hogeschool-inholland/ondersteunen-van-de-gezinsopvoeding/begrippenlijst-handboek-methodische-ouderbegeleiding-1/1169111>,

¹² Zie op: www.bobderaadt.nl/ouderbegeleiding

Hester van der Kwaak - www.beeldtekenaar.nl
 Figuur: 1.

3.2. PsychoSociale-stressreductie

Figuur 2: De zorgdriehoek MMW (Mönnink, 2021; De Raadt, 2021)

In deze ondersteunende tekst heb ik deze benadering niet verder uitgewerkt en toegelicht. Een artikel over dit onderwerp is aan de redactie van Vakblad Sociaal Werk aangeboden voor publicatie (submitted: B. de Raadt & H. de Mönnink (2021) - *De Medisch Maatschappelijk Werker als psychosociale stress-specialist: een kijkje in de keuken*).

3.3. Contextuele benadering-MMW/systeem- & gezinsbenadering¹³.

Staat nader toegelicht in de PowerPointPresentatie van deze webinar.

3.4. Narratieve counseling-MMW,

- *De **narratieve benadering** heeft als uitgangspunt dat ieder mens betekenis aan zijn leven geeft door gebeurtenissen die als flarden in je herinnering blijven hangen, te reconstrueren in verhalen. ... Het verhaal dat we vertellen over een gebeurtenis uit het verleden geeft echter wel de zin of betekenis aan.*
- *Narratieve therapie is een respectvolle benadering van helpende gesprekken met een sterke focus op kwaliteiten, vaardigheden en waarden. Het is een krachtgerichte, empowerende begeleidingsvorm die ook ruimte creëert voor **wat** moeilijk of pijnlijk is.*
- *De **narratieve** methode gaat er van uit dat ieder mens een of meerdere verhalen heeft. De manier waarop mensen hun verhaal vertellen bepaalt hoe ze in het leven staan. Er zijn net zoveel waarheden als er verhalen te vertellen zijn.*

3.5. Betty Neuman Systems Model/verpleegkundig model

Niet nader uitgewerkt t.b.v. deze webinar. Wel een bruikbaar model (verpleegkundig, voor MMW – sociaal werk) om de leefwereld van de patiënt te verkennen en de hulpvraag te verkennen¹⁴.

4. Persoonlijke verhalen:

Interviews met vaders, over vaderschap (De Raadt, 2021b, Van Tilburg, 2020). Een aantal

5. Aanbevelingen:

- Aandachtsfunctionaris ‘Vaderschap in ontwikkeling’. Aandacht voor de participatie van vaders binnen de sociale Verloskunde en Geboortezorg (PSZ-KJPP/GYN/ICN).
- T.b.v. vaderschap, vanuit C2G methodiekontwikkeling en case reports verzamelen.
- Routekaart ontwikkelen m.b.t. vaders en vaderschap (i.s.m. de Gemeente Rotterdam/ Stevige Start/Moeders voor Rotterdam c.q. Vaders voor Rotterdam). Daarbij ook aandacht besteden aan vaders uit verschillende culturen met hun eigen contexten, waarden en normen (Turks, Antilliaans, Surinaams, Pools, Afrikaans, Afghanistan Syrië etc.) (zie in: El Bouazzaoui & Peeters^{15, 16}).
- Thema vaderschap toevoegen aan consortium (context Rotterdam) Geboortezorg.

¹³ Zie op: www.bobderaadt.nl/contextuelehulpverlening

¹⁴ Wat is het Neuman Systems Model?

Het **Neuman Systems Model** (NSM) is ontwikkeld in 1970 door Betty **Neuman**. Het **model** traint de zorgverlener in de benadering van de patiënt als een mens met al zijn aspecten. Daarom is het ook belangrijk dat patiënten het gesprek over zichzelf, over het waarom van het ziek-zijn met de verpleegkundige kunnen voeren. Zie ook: <https://www.studeersnel.nl/nl/document/hogeschool-viaa/colleges/nsm-in-het-kort-samenvatting-van-het-neuman-systems-model>

¹⁵ Zoals dat in het boek ‘Handboek Geboortezorg bij verschillende culturen’ is uitgewerkt m.b.t. vrouwen uit Turkije, Marokko, Suriname, Polen, Afghanistan en Syrië. Daarbij gaat het ook over cultuur & religie, over diversiteit, in de context van zwangerschap. Boeiend, informatief boek. Auteurs: Fadua el Bouazzaoui en Ingrid Peeters (Tielt - Uitg. Lannoo Campus, 2017; ISBN 978 94 014 3605 20)

¹⁶ Auteurs gebruiken het zogenaamde BALM-model: over: **openstaan** (om zelf iets aan het probleem te doen), **begrijpen** (inzicht verwerven en gedrag veranderen), **willen** (motivatie om nieuw gedrag te ontwikkelen), **kunnen** (gewenst gedrag uitvoeren!), **doen** (daadwerkelijk toepassen van nieuw gedrag), en **volhouden** (zelfstandig het nieuwe gedrag blijven uitvoeren en toepassen). Bron: Balm, M.F.K. (2002). *Exercise Therapy and Behavioural Change*. Purdue University Press.

- ‘Vaderplatform’¹⁷: vaders en professionals/ketenzorg); denktank.
- Toevoegen aan het project ‘Waardegedreven Zorg’.
- Vaderschap: dit thema nader uitlijnen binnen de NIDCAP¹⁷-aanpak/methodiek

6. **Conclusie(s):**

- Focus op vaders (hun vaderschap, in ontwikkeling) geeft zicht op hun eigen ervaringen, motieven, wensen en (on)mogelijkheden.
- Praten over hun eigen visie op vaderschap (life-events, vaderbeeld, manbeeld, zelfbeeld, verwachtingen, emoties, communicatie, affectie)
- Aandacht voor praktische zaken (aan de hand van vragenlijst).
- Aandacht voor eigen levensverhaal (traumaspooren, levenspijn, verwaarlozing, gevoel van eigenwaarde)
- Specifieke aandacht voor mannen/vaders geeft ruimte voor hun eigen context (gezien en gekend worden, kracht(en) aanboren, stressreductie), voorbij het fenomeen ‘partner van’.

7. **Projecten /platforms Vaderschap:**

- *Daddy’s Place*: EMI / Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie, Rotterdam. O.l.v. Shumbusho Niyonzima, Jocelin.
- *Fathers for Life*: Fathers for Life is hét platform voor jonge vaders tot 27 jaar en biedt een fysieke laagdrempelige en inclusieve ontmoetingsplek in de stad. Een duidelijke plek waar in de pilotfase 15 (jonge) vaders uit Amsterdam terecht kunnen voor allerlei soorten vragen en ondersteuning. Dit kan gaan om juridisch advies, financieel advies, mentoring, peer-to peer-gesprekken en een luisterend oor. fathersforlife@bureauvie.nl
- *Trias Pedagogica* – Opvoedebatten met migrantenvaders; *...en de vader? - Pharos*; <https://platformvaderschap.nl/betrokken-vaderschap-maakt-kinderen-en-vaders-gelukkiger/>
- www.vdrs.nl – *Stichting voor Betrokken Vaderschap*.
- VADER Magazine is sinds kort hét online informatieplatform over vaderschap in Nederland; www.vadermagazine.nl.
- Vadergroep CJG Rotterdam: ‘*koplopersgroep*’.
- Connect2Fathers – *Connect2Grow*

8. **Literatuur - documentatie:**

- Jonkers, A. (2020) – *En toen vonden ze mijn vader – Vader worden als je er nooit een hebt gehad* - Amsterdam: De Bezige Bij. Pp 192. ISBN 978 90 031 1431.¹⁸
- Koerselman, F. (2020) – *Ontvadering – Het einde van de vaderlijke autoriteit* – Amsterdam: Uitg. Prometheus – Nieuw Licht; ISBN 978 90 446 4201 8. Pp 94.
- Koning, D. de (2021) – *Baby’s onder stress - Stressbegeleiding van (aanstaande) ouders in de geboortezorg* – Amsterdam: Uitg. SWP; ISBN 978 90 8560 106 7.

¹⁷ NIDCAP is de afkorting van **Newborn Individualized Development Care and Assessment Programme**. Het staat voor individuele familie- en ontwikkelingsgerichte zorg voor pasgeborenen. Met andere woorden; het gedrag van het pasgeboren kind wordt geobserveerd en geïnterpreteerd, zodat de zorg zo goed mogelijk op het individuele kind aangepast kan worden. Met andere woorden: hoe denk je dat je baby zich voelt en wat zou hij nodig hebben om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen? Er wordt een individueel zorgplan gemaakt, dat is gericht op de persoonlijke behoeftes van de baby. Familie speelt hierbij een belangrijke rol: de ouders worden gezien als de belangrijkste verzorgers van de baby.

¹⁸ <https://www.ouderscentraal.nl/intrigerend-boek-belicht-vaderschap-in-al-zn-dimensies/> recensie van Bob de Raadt. Van het boek: ‘*En toen vonden ze mijn vader*’, geschreven door *Andreas Jonkers (Bezige Bij)*. Redactie 5 november 2020.’

- Leij, Stephen van der (2020) - *'Daddycation, toegewijd vader zijn'* – Heerenveen: Uitg. Ark Media; ISBN 978 90 33802 15 7. Pp 112.^{19,20}
- Mol, J. (2021) – *Stiefvadergezinnen – Hoe ze functioneren en waarom ze zo functioneren* – Amsterdam: Uitg. SWP. ISBN 978 90 8850 972 8; pp 211²¹.
- Raadt, B. de (2006) – *“David als vader”, over ouders in de Bijbel en ouderschap nu* – Alblasterdam: St. DVB, ISBN-10: 90-77712-26-7.
- Raadt, B. de, (2018). ‘Huidhonger’ vraagt om betrokken vaders; *Vroeg, Vakblad over vroegsignalering en integrale vroeghulp* 35/2:4-5, zomereditie.
- Raadt, B. de, D.H. Stuit, A. Hamberg (2018) – Doen of (los)laten - Ouderbegeleiding in het kinderziekenhuis; in: *Ouderschapskennis*, 21/1: 42-50, maart, Amsterdam: Uitg. SWP; ISSN 2210-7398.
- Raadt B. de, Kemp, M.²², m.m.v. Bockel van, J. (2018) – Carpe Diem. Hoe terugkijken helpt om vooruit te kijken – in: *Ouderschapskennis* – 21/3: 28-33. Amsterdam: Uitgeverij SWP – ISSN 2210-7398.²³
- Raadt, B. de (2017, 2018) – Reader: *Kwetsbare zwangeren, bejegening en communicatie*; casuïstiek; lesmateriaal – Rotterdam: Erasmus MC Academie (interne notitie).
- Raadt, B. de (2021) – Zorgdriehoek bevordert sociale gezondheid; in: *Magazine Kinderverpleegkunde* – Jg 27:1 (april):26-27. ISSN 1387-0405.
- Raadt, B. de (2021) – *Vaderschap – in de context van sociale verloskunde en sociale neonatologie (MKC): een dynamische verkenning* – (brontekst - interne notitie; eigen beheer).
- Raadt, B. de (2020) – Boekrecensie: *De jongen, de mol, de vos en het paard* (auteur: Charley Mackesy (2020; Uitg. KokBoeken); in: *Vakblad Sociaal Werk: Utrecht – BSvL; 2020:6, dec.: 32-33, 4. ISSN 2468-7456.*
- Raadt, B. de (2021) recensie ‘Vroege ontwikkeling alle kansen geven’. Infant Mental Health: Geestelijke gezondheidszorg voor baby’s, jonge kinderen en ouders’ - in: *Vakblad Sociaal Werk: nr.3, juni:33-34. ISSN 2468-7456.*
- Raadt, B. de (2021) – Zorgverlenen met ogen, oren en hart; in: *VROEG* – Jg38, zomer:30-32.
- Sacks, Jonathan (2020) – *Moraal. Waarom we haar nodig hebben en hoe we haar kunnen vinden.* Utrecht: Uitg. KokBoekencentrum (geciteerd in PowerPointPresentatie).
- Segers, G-J. (2019) – *De verloren zoon (en het verhaal van Nederland)* – Amsterdam: Balans.
- Shumbusho Niyonzima, J. (2021) – PowerPointPresentatie: Daddy’s Place; presentatie voor stakeholders Mamma’s Place - EMI / Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie; vindplaats: www.bobderaadt/vaderschap
- Steegers, E.A.P., S. Denktas, H. de Graaf, G. Bonsel (2013) - Sociale verloskunde voorkomt armoedeval – Zorg voor zwangere vrouwen in achterstandswijken beter inrichten; in: *Medisch Contact*, 04-04-2013, 68-nr 14: 714-717.

¹⁹ <https://www.ouderscentraal.nl/indringend-boek-zet-aan-tot-nadenken-over-vaderrol/> recensie van het boek ‘Daddycation’, van Stephen van der Leij; **Redactie** _16 juli 2020. Recensie ‘Daddycation, toegewijd vader zijn’ door Bob de Raadt. *Nieuwsbrief Vakblad Vroeg*, 21 juli 2020 - *Nieuwsbrief Kennisplatform Jonge Kind*

²⁰ [Boek-voor-vaders--recensie-daddycation-stephen-van-der-leij \(vadermagazine.nl\)](http://www.vadermagazine.nl)

²¹ Haakt in op de theorieën van Nagy, Van der Pas, Cottyn, Baumrind en Tavecchio.

²² Mitchel vertelt in dit artikel over zijn zoonschap in de relatie tot zijn ouders, zeker in de periode van ziek-zijn en behandelings en daarnaast over zijn eigen vaderschap.

²³ Raadt, B. de (2018) – *Zijspiegel en voor(r)uitblik*, column - Geplaatst op: <https://www.ouderscentraal.nl/zijspiegel-en-vooruitblik/>; 29-08-2018.

- Tilburg, R. van (2020) – *Kickstart je vaderschap – over vader worden en de beste start creëren als gezin* – Breda: VADER Magazine; 978-90-830944-0-3; pp 191.²⁴
- Verhoeven, Eymeke (2021) – Lang leve de betrokken vader; in: *Nederlands Dagblad*, 19-06-2021/20-06-2021/p5.²⁵
- Verhoeven, E. (2021) “Kaat²⁶ vindt afwezige vader”²⁷ - in: *Nederlands Dagblad*, 30-06-2021; p5.
- Warren, I., C. Bond (2016) – *Zorgen voor je baby op de couveuseafdeling- Handboek voor ouders* – Tangram Studio.
- www.bobderaadt.nl/vaderschap
- <https://www.verloskundigen-sliedrecht.nl/vaders>
- <https://www.vakbladvroeg.nl/acute-verloskunde-compleet-uitvoerig-instructief-en-leerzaam/>
Recensie door Bob de Raadt en Gerdina de Gruyter-de Raadt van het ‘Handboek Acute Verloskunde – Vaardigheden in spoedeisende situaties’ geschreven door: Barbara Havenith en Jacobien van der Ploeg - Uitgeverij: Lannoo Campus. Co-auteurs: Jeroen van Dillen en Marrit Smit. Door **Redactie** 18 november 2020. Kennisplatform Jonge Kind – nieuwsbrief 24-11-2020.
- **Webinar Connect2Grow: (Aanstaande) vaders zijn belangrijk, ook al tijdens de zwangerschap! Vaders en vroege ouder-kindrelatie en de invloed van de relatie tussen de**

²⁴ <https://www.vakbladvroeg.nl/meer-dan-een-inspiratiebron-voor-aanstaande-vaders/> recensie door Bob de Raadt van het boek: ‘*Kickstart je vaderschap!*’ van **Robin van Tilburg- Redactie** 5 januari 2021. Zie ook op: www.vadermagazine.nl; www.vadermagazine.nl/kickstart-links;

²⁵ Met prachtige foto’s van vaders met hun dochter of zoon. Foto’s van de Britse fotografe Sophie Harris-Taylor. Fotoserie: *Present Fathers*: https://www.google.com/search?q=Sophie+Harris-Taylor.+Fotoserie%3A+Present+Fathers&rlz=1C1GCEB_enNL889NL890&oq=Sophie+Harris-Taylor.+Fotoserie%3A+Present+Fathers&aqs=chrome..69i57.2779j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8 Zie ook op: <https://www.creativeboom.com/inspiration/present-fathers/> Indrukwekkende, sprekende typerende foto’s

²⁶ Joram Kaat (27 jaar; EO-presentator en 3FM-dj) heeft een afwezige vader. Hij verdween uit zijn leven nog voordat hij geboren was. Zijn oudere broer en zuster hadden wel contact met hun vader, via een bezoeksregeling. Die regeling, vanwege de echtscheiding gold echter niet voor Joram. In het interview met Eymeke Verhoeven doet hij een paar opmerkelijke uitspraken, waaruit je op kunt maken, hoe belangrijk een vader is. Een afwezige vader heeft een enorme impact.

Uitspraken:

- “Zoveel mensen kunnen zich identificeren met mijn verhaal”.
- “Die leegte die je als kind al voelt, kon ik pas later duiden: ik mis een stukje fundering. En daarin ben ik helaas niet uniek”.
- “Over de invloed van bindingsangst kon ik weinig informatie vinden”.
- “Ik mis mijn vader niet, want ik heb hem nooit gekend”.
- “Toen werd ik volwassen en ontdekte ik dat ik wat deukjes heb. Vooral als het gaat om hechting, erkenning en bevestiging. Ik ben altijd zo hard op zoek naar die laatste twee, en wil over alles controle hebben”.

Een bijzonder interview over de essentiële rol en positie van de vader. Uiteindelijk kwam er een ontmoeting tot stand.

- “Hoewel ik tegen anderen en mezelf zeg dat ik daar niet naar op zoek was, is het eerlijke verhaal dat een kind altijd verlangt naar erkenning van zijn vader. Ik was benieuwd hoe hij zou reageren toen ik hem dat voorlegde. Er kwam niks Mijn vader zelf was trouwens wel onverdeeld positief over onze ontmoeting, en zei dat hij er alles aan wil doen onze band te verbeteren. De kleine Joram in me denkt dan: yes! Maar mijn ratio zegt dat ik hem niet kan geloven”.

²⁷ Joram Kaat heeft een 6-delige podcast gemaakt over zijn vader, die verdween voordat hij geboren werd. Hij gaat in gesprek met zijn moeder (over de echtscheiding en de aanleiding van de scheiding). Ook gaat hij in gesprek met zijn broer en zuster. “Dat ik zo moest huilen in aflevering 2, komt mede omdat ik het gevoel had voor het eerst in mijn leven echt met mijn zus en broer gepraat te hebben”.

ouders – PPT-presentatie (2021). Sprekers: Mijke Lambregtse-van den Berg (psychiater/kinder- en jeugdpsychiater) en Esther van Efferden (Orthopedagoog-generalist/psycholoog). <https://www.connect2grow.info/>

Overig materiaal:

- Box met kaarten: 101 Blessings for Dad: citaten, spreuken, verzen, die vaders bemoedigen.

+++++

Bijlage 1: (bron: [Een band opbouwen met je baby: zo doe je dat als vader!](https://vadermagazine.nl) (vadermagazine.nl) – bezocht op 10-06-2021)²⁸

Hoe bouw je als vader een goede band op met je baby?

Hoe kun je als vader vanaf het allereerste begin een goede band opbouwen met je baby en daarmee een goede en gezonde start creëren voor je gezin? Daar hoeft je in ieder geval geen anderhalf jaar op te wachten. VADER Magazine geeft je 14 tips om het hechtingsproces tussen jou en je baby een kickstart te geven:

Tip 1: Maak contact met je ongeboren baby

Als vader hoeft je niet te wachten op de geboorte om te werken aan die goede hechtingsband. Je kunt namelijk tijdens de zwangerschap al een sterke band opbouwen met je baby. Want wist je dat het gehoor van je baby zich al in de vijfde maand ontwikkelt? Als je regelmatig tegen jullie ongeboren baby praat, leert hij je stem kennen en werk je tijdens de zwangerschap al aan jullie hechtingsband! Daarnaast wordt het na de geboorte makkelijker om je baby te kalmeren met je stem. Er zijn verschillende manieren om contact te maken. Zo kun je bijvoorbeeld een verhaaltje voorlezen, een liedje zingen of tegen de baby praten, terwijl je al dan niet je hand op de buik legt. Grote kans dat je kind naar het geluid of de warmte van je hand toekomt! Een band opbouwen met je baby gaat zo bijna als vanzelf!

Tip 2: Pak je moment tijdens én na de bevalling

Steeds meer vaders kiezen ervoor om, naast het doorknippen van de navelstreng, een **actievere bijdrage te leveren** aan de bevalling, bijvoorbeeld door je baby na de geboorte als eerste aan te pakken! Die eerste momenten zijn, op meerdere fronten, heel waardevol, waaronder ook op het vlak van hechting. Vlak na de bevalling zijn baby's heel alert en zoeken ze zelfs oogcontact. Dit duurt gemiddeld één uur. Terwijl je partner (in de meeste gevallen) na de bevalling wordt verzorgd, heb jij gelegenheid om die eerste momenten veel bij je pasgeboren baby te zijn. En hoe mooi is het als je je pasgeboren baby in je armen hebt en hij je strak aankijkt?

Tip 3: Communiceren met je baby

Bij de eerste tip noemden we de mogelijkheid om contact te maken met je nog ongeboren baby door hem voor te lezen, toe te zingen of simpelweg tegen hem te praten. Heb je dit met enige regelmaat gedaan, dan heb je na de geboorte als het ware een voorsprong. Als je baby je stem nog herkent vanuit de baarmoeder, zal dit

²⁸ <https://vadermagazine.nl/artikel/Een-band-opbouwen-met-je-baby-zo-doe-je-dat-als-vader!> (vadermagazine.nl)

hem helpen om rustig te worden en zich veilig te voelen als hij weet dat jij er bent. Je stem is één van je beste gereedschappen die je als vader hebt wanneer het aankomt op hechting. Je kunt je stem namelijk op meerdere manieren inzetten, bijvoorbeeld:

- Reageer op je baby als hij huilt. Hij zal zich dan veilig en gehoord voelen.
- Praten, zingen en voorlezen heeft een positief effect op de ontwikkeling en hechtingsband.
- Vertel je baby wat er gebeurt en wat je aan het doen bent. Bijvoorbeeld: ‘Papa gaat nu even je luier verschonen, ok?’ Je baby zal natuurlijk niet alles begrijpen wat je zegt, maar je creëert hiermee wel een gevoel van veiligheid.
- Baby’s zijn het liefst zoveel mogelijk bij hun ouders. Ga dus niet zomaar weg, maar neem altijd afscheid als je weggaat en vertel dat je weer terug bent.
- Speel Kiekeboe met je baby. Zo kan hij ervaren dat je terugkomt als je even weg bent geweest.

Father Holding Newborn

Baby Son In Nursery

Tip 4: Maak oogcontact met je baby

Baby’s vinden het heerlijk om naar je gezicht te kijken en je stem te horen. Hierbij is oogcontact een belangrijk aspect. Omdat een baby nog niet kan praten, zal deze proberen te communiceren door je aan te kijken en op die manier je aandacht te vragen. Ook zal je baby je misschien proberen te imiteren, wat op zichzelf natuurlijk al een leuk spel is!

Tip 5: Een band opbouwen met je baby door te zorgen

Wanneer je als vader actief een deel van de zorg voor je baby op je neemt, heeft dat meerdere voordelen, zeker ook op het vlak van hechting. Met het uitvoeren van op het eerste gezicht routinematige handelingen verstevig je dus tegelijkertijd ook de hechtingsband! Eigenlijk kun je overal een ‘momentje’ van maken. Denk bijvoorbeeld aan het verschonen van een luier, waarbij je zachtjes op de buik van de baby blaast of gekke bekken trekt. Op zulke momenten maak je écht verbinding met je kind.

Tip 6: Ontwikkel een eigen bedritueel

Je baby op bed leggen, zeker voor de nacht, is een uitgelezen kans om als vader de band met je baby op een leuke én knusse manier te versterken. Een baby heeft behoefte aan veiligheid. Weten wat gaat komen zorgt voor duidelijkheid. Een baby heeft, zeker in de eerste maanden, nog geen dag- en nachtritme. Een voorspelbaar bedritueel kan je baby helpen om het verschil te herkennen tussen dag en nacht. Wanneer je dit structureel, en in dezelfde volgorde doet, zal je baby de dag beter af kunnen sluiten. Een aantal onderdelen van een bedritueel met je baby kunnen zijn:

- Je doet je baby in bad, waarna je hem daarna meteen een luier en slaapzak aandoet.
- Lees samen een verhaaltje op dezelfde plek, bijvoorbeeld in een stoel op de babykamer
- Zing een liedje voor het slapengaan, waarbij je ook lichamelijk- of oogcontact maakt
- Dans samen op een rustig liedje of zing er zelf een.
- Zet een muziekje aan voordat je de kamer verlaat.

Tip 7: Maak een 'momentje' van het aan- en uitkleden

Net als bij het verschonen van een luier leent het aan- en uitkleden van je baby zich uitstekend voor een band opbouwen met je baby. Ook hierbij kan alles een spel zijn. Want hé, waar zijn die teentjes nu gebleven? En bij ieder lachje van je kind ga je nóg harder je best doen om deze lach te overtreffen. Zo maak je het eindeloze aan- en uitkleden voor jezelf ook nog eens een stuk leuker.

Tip 8: Neem (fles)voeding voor je rekening

Het voeden van je kindje is één van de meest knusse momenten die je met je baby kunt beleven. In geval van flesvoeding, maar zeker ook als je partner borstvoeding geeft. Dan kun je bijvoorbeeld een fles met moedermelk geven. Bijkomend voordeel: dan kan je partner ook eens een nachtje doorslapen, wat ze heel hard nodig heeft om te kunnen herstellen. Meerdere vaders ervaren het geven van een flesje als één van de mooiste momenten samen. Ook 's nachts, wanneer de hele wereld lijkt te slapen behalve jullie tweetjes. Met het geven van voeding kun je dus zeker een band opbouwen met je baby.

Tip 9: Draag je baby bij je

Lichamelijk contact is essentieel voor je (pasgeboren) baby. Daarbij is het bij uitstek een geschikt middel om jullie onderlinge band te versterken. Een goede (en ook praktische) manier is om je baby bij je te dragen. Je baby bij je dragen in een draagzak- of doek heeft vele voordelen: je baby voelt jouw warmte en hoort jouw hartslag waardoor hij steeds jouw nabijheid voelt. Bijkomend voordeel: het gebruik van een draagzak- of doek zorgt er ook voor dat jij je handen weer eens vrij hebt, bijvoorbeeld om wat kleine huishoudelijke taken uit te voeren.

Tip 10: Ga babyzwemmen!

Net zoals samen badderen is babyzwemmen een mooie manier om verbonden te zijn met je baby. Daarbij is het ook nog eens goed voor de fysieke ontwikkeling. De meeste zwembaden hebben speciale tijden voor babyzwemmen, waar baby's in de regel vanaf drie maanden welkom zijn. Zeker de moeite waard om je hier eens in te verdiepen.

Tip 11: Een band opbouwen met je baby door te...spelen!

Spelen is misschien wel de leukste manier om contact te maken en jullie onderlinge band te versterken. Het mooie is: werkelijk alles kan een spel zijn met een baby, en het kan ook nog eens overal. Op de commode, samen in bed of op het speelkleed in het midden van de kamer; alles kan een speeltuin zijn. Maar spelen is zoveel meer dan enkel een leuke activiteit. Je stimuleert ook nog eens de cognitieve ontwikkeling én het draagt bij aan de intellectuele ontwikkeling van je kind. Spelen is ook een goede manier voor je baby om zijn zintuigen te ontwikkelen. Door je baby kennis te laten maken met verschillende voorwerpen, bijvoorbeeld een boek met flapjes, een speeltje met verschillende texturen of een object dat beweegt, help je je baby om de omgeving beter te gaan begrijpen. Samen spelen, samen ontdekken. Als dat geen band schept?

Tip 12: Ga zoveel mogelijk wandelen

Niets is leuker dan om als kersverse vader met je kleintje op stap te gaan. Niet alleen heeft de gezonde buitenlucht een positief effect op jullie beiden, ook maakt je baby op deze manier kennis met de wereld buiten het vertrouwde thuis. Met jouw gezicht als veilig en vertrouwd herkenningspunt. En het feit dat je door voorbijgangers

waarschijnlijk wordt gecompimenteerd met je schattige baby is natuurlijk een mooie bonus!

Tip 13: Samen rondlopen

In het begin kan je baby veel last hebben van krampjes, of andere dingen waardoor hij de slaap niet kan vatten. Soms is er dan maar een oplossing: vasthouden, knuffelen en met hem rondlopen. Als vader speel je hierin een belangrijke rol. Niet alleen kun je je kind troost, bescherming en veiligheid bieden: je versterkt ook nog eens jullie band. Ook prima te combineren met andere activiteiten zoals zingen, dansen en verhaaltjes vertellen. Tip: als je vaak en lang met je baby rondloopt, kan je natuurlijk een draagdoek- of zak overwegen om je armen te ontlasten.

Tip 14: Zoek de spanning op in je spel

Vaders lijken wat betreft spelen vaak het volgende mantra te omarmen: hoe wilder, hoe beter. Nu is het bij een baby natuurlijk wel enigszins oppassen, maar er is zeker ruimte om samen spanning en avontuur op te zoeken. Draai samen rondjes, laat je kindje boven je hoofd zweven, rol samen over de grond en buitel speels over elkaar heen. Grote kans dat je een aanmoedigende reactie van je kind zult krijgen! Baby's ervaren vaders manier van spelen vaak als heel avontuurlijk. En zeg nu zelf: dit is waar jij als vader kunt *shinen*! Overigens zijn er natuurlijk ook veel moeders die hier een ster in zijn.

Naast de momenten waarop je alleen met je baby bent, is het ook heel knus en fijn om als gezin samen te spelen. Baby's vinden de aandacht en genegenheid geweldig en het creëert een moment van verbinding voor het hele gezin. Samen dansen, kiekeboe spelen en vooral: samen lachen en plezier maken. Samen spelen én daarbij een goede band opbouwen met je baby heeft alleen maar voordelen!